

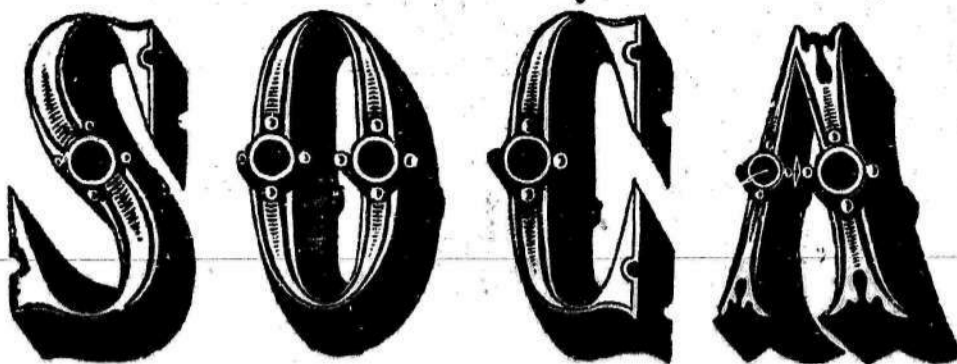
„Soča“ izhaja vsak četrtrek in velja s pošto prejemanja ali v Gorici na dom pošljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslancah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „trep kron“. — v Trstju v tobakarnici „Via della Casserna 30“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolence v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremojnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

(Občni zbor polit. društva „Sloga“) bo-
de v četrtek 14. t. m. ob 1 uri popoldne v
goriški čitalnici. — Dnevni red:

1. Govor predsednika o pomenu in namenu društva „Sloga“.
2. Govor o predmetu: Kak mora biti slovenski poslanec za prih. deželni zbor in dotični predlogi. —
3. Resolucija naj vlada bolj pazi na potepuhe in cigane, ki delajo škodo po deželi in naj se po mogočnosti odpravi ciganstvo.
4. Nasvet in prošnja na ministerstvo kmetijstva in dež. zbor zaradi povzdig kmetijstva po vpeljavi kmetijskega poduka na ljudskih šolah. —
5. Posamezni predlogi. — Ker je ta občni zbor največje važnosti tudi zaradi bližnjih volitev v dež. zbor, priporoča odbor vsem družabnikom, da se ga prav gotovo vdeležijo. Nadalje priporoča odbor rodoljubom po deželi, da začnejo bolj marljivo delati za naše društvo, ki ima izraževati menenje vseh goriških Slovencev in da društvu uže do prih. občnega zbora pridobijo prav mnogo družabnikov.

Odbor polit. društva Sloga

Vabilo. Podpisano vabi vse p. n. gosp. društvenike slov. narodno-politiškega društva „Gorica“ k občnemu zboru dne 14. septembra 1876 ob 10 uri zjutro v prostore slovenske čitalnice v Gorici. Na dnevni red pride: razpust društva.
V Gorici 7. sept. 1876. Predsedništvo.

Vabilo. Odbor polit. društva „Soča“ vabi vse p. n. družabnike k občnemu zboru v četrtek dne 14. septembra 1876 ob 11 uri zjutraj v prostore goriške čitalnice. Dnevni red: Razpust društva.

LISTEK.

Naravoznansko-zgodovinska lestvica.

(Antonij Leban-Mozirski)

Naj manjša reč na svetu je — prah, katera se vsacega človeka prime. Prah je zmes drobno zmlenega kamnja, ostankov rastlinstva in živalstva. Prah stoji na prvi stopnici naravoznansko-zgodovinske lestvice. — Boljši nego je prah, je pa poljska in vrtna zemlja; tudi ta obstoji iz zgoraj omenjene zmesi. Ona daje našim vrtom, poljem, sadnim in gozdnim drevesom dobro hrano in pospešuje rast. Ona stoji na drugi stopnji naše lestvice. — Čista, nezmešana zemlja stoji na tretji stopnici. Takih poznamo štiri vrste; apnico, lojevico, ilovico, kremenico. — Goré, obstoječe iz samega kamnja (gorate tvorine) stoji na četrteji stopnici, kajti one obstojijo tudi iz več drugih rud, katere so v trdo gručo zjedinjene; n. pr. granit, blišnik, kvarc in dr. Nad te se dvigajo na peto stopnico na pol prozorni in prozorni kamni, ker jih radi ngenih lepih barv ljudje rabijo za različno posodo in galantarajo, kakor agat, karneol, opal in dr. Nad temi stoji na šesti stopnji žlahtni kamni. Radi prozornosti in lepih barv in tudi radi uže določene kristalizacije se dvigajo nad vse druge kamene, kakor n. pr. ametist, rubin, granat, smaragd.
Ipak nam je sol ljubša nego najlepši žlahtni

Prihodnje volitve deželnih poslancev.

Meseca avgusta je pretekla šestletna doba, za katero so bili voljeni dosedajni naši deželni poslanci. Šest let je precej dolga doba, v kateri se da z ljubeznijo do stvari in z resno voljo mnogo storiti in doseči in mogoče tudi, da so naši poslanci v pretekli dobi svojo dolžnost spolnili — to bomo videli, ko vzamemo v eni prihodnjih številke njihovo šestletno delovanje v razpravo. Za danes smo se namenili, govoriti o tem, kar bode in ne kar je bilo. Volitve novih poslancev trkajo namreč na duri; županstva so uže dobila pozive, da pripravijo imenike volivcev za volitev izbornikov ali volivnih mož, kateri se bodo najbrže uže prve dni prihodnjega meseca volili.

Sprava mej Slovenci na Goriškem nam je sicer porok, da se bodo letos volitve naših poslancev mirno in brez posebnih navzkrižnosti vršile, vendar pa ne smemo v tej velevažni zadevi rok križem držati, ter čakati do zadnjega, ker se je tu pa tam bat, da v tegnejo vladni mogotci tla za svoje namene obdelovati ter nam kukavična jajca v domače gnezdo zaleči. Goriški Slovenci se sicer ponasamo z narodno zavestnostjo, vendar pa ni brez mamelukov med nami, kateri se okoli okrajnih glavarjev in še viših vladnih mož ližeje, ali če to ne, jim vsaj v zadnjem trenutku srce v hlače pada, ko bi morda radi svoj glas oddali za narodnega domačina — pa jih ostro oko volitvenega komisarja zadene, da se jim kar po glavi zavrti, ko zajecelajo ime — vladnega kandidata. Ko to pišemo, imo, da po pravici govorimo, najbolj na Tolmnski politični okraj, v katerem živi sicer prav mnogo zdravih narodnih elementov, ali žalibog vmes tudi ne malo mameluških lisic, v mreže birokratov zapletenih, kateri se zdrave elemente s praznim obetanjem materialnih koristi kužijo in demoralizujejo, vsled česar je postal Tolmnski volitveni okraj pravo pribezališče vladnih kandidatov. Ali bo letos sprava do boljsega uspeha pomagala? Skoro da dvomimo, akopram smo preverjeni, da združeni narodnjaki zdravega jedra lahko mnogo premorejo, posebno ako pri volitvah izbornikov prekanijo one velemodre politikarje, kateri pričakujejo odrešitve iz materialnih mizerij samo od namestnikov, dvornih in sodnijskih svetovalcev, okrajnih glavarjev in drugih enakih in podobnih

c. k. mož, — kateri mislijo, da svoboden glas neodvisnega moža ne izda toliko v zboru, kedar gre za pridobitev podpor za skladovne in druge ceste, za mostove in jezove in enaka javna početja, kolikor glas vladnih mož. Pač dobro bi bilo, in čestitali bi Tolmnskemu okraju, da bi taki, oslepljenim ščinkovcem podobni zapeljivci letos se svojimi kandidati na cedilu ostali in da bi se smel tamošnji okraj prvo pot ponasati z neodvisnimi deželnimi zastopniki. Za to pa treba, da se, kakor rečeno, vsi zdravi elementi trdno oklenejo značajnih, poštenih, veljavnih mož, ter po njih nasvetu složno postopajo uže pri volitvah izbornikov, vsaj to dobro veste: kakoršni izborniki, takoršni izvoljenci!

Naj bi se nam posrečilo spraviti v zbor samo značajne pa inteligentne možje, kateri bodo častno in uspešno zastopali slovensko stran naše dežele in sicer tako, da v zbornici vsaj ne bo zaostajala desnica za levico. — Na italijanski strani menda tudi ne bo brez spremembe in ker je ves zbor celota, koja skupno zastopa interese celo dežele, moramo želeli, da bi se tudi na oni strani volitve povoljno vršile. Posebno pa želimo, da bi se mogel iz zboru, — dober, pravičen, delaven deželni odbor izčimiti; na njem je brez dvoma veliko več nego na zboru, saj ima oskrbovanje celega deželnega premoženja v rokah, zraven tega oskrbuje jako važne deželne zavode, nadzoruje občine i. t. d. in v marsikaterem oziru bi bilo prav in potrebno, da krene na drugo bolj-šo pot.

Posebno interesi kmetijske šole — to sodimo prav po očitnih okolnostih — so bili in so menda še vedno zelo, zelo zažveženi. Koliko eksperimentov, koliko sprememb, koliko nakupov in prodaj v malih letih in če obhodimo danes posestva kmetijske šole, koliko najdemo uspeha, koliko napredka?

Presneto malo, ali nič! Izglednega, rednega gospodarstva, kakoršno bi moralo biti na kmetiji takega učilišča — pa ni duha ni sluha!

Kdor ne verjame, naj gre gledat na posestvo, koje ima kmetijska šola v zakupu od c. k. kmetijske družbe; tam bo našel n. pr. na dvorišču dva draga kmetijska stroja razpostavljenca solncu in dežju, kakor bi se hotela poskusiti njih vstrajnost pod uplivom raznih vremen, našel bo v hlevih precej lepo živino,

kamen, kajti sol koristi ljudem in živalstvu, ker se rabi v jedeh in tudi v zdravilstvu. Imamo pa več sort soli: kameno sol, morsko sol etc. Sol stoji na sedmi stopnji. Broni ali goreče rude, kakor premog, žveplo, stoji na osmi stopnji, kajti njih korist je večja nego ove soli.

Kovine stoji tedaj na deveti stopnji. Do tukaj se dvigajo rude na našej lestvici. Vsi deli so se mrtvi, nemajo organov, ne potrebujejo živeža. — Naj plemenitejšo kovino prekosi pa najbornejša rastlina. Radi tega stoji rastlinstvo nad kovinami. Tedaj stoji nad srebrom in zlatom na deseti stopnji na bornejše rastline, zajedavke. Naredi se teh zajedavk brez števila in se na perju ali skorji drugih rastlin naselijo, da se celo znotraj, kar se pa čestokrat ne da z prostim očesom videti, akopram so popolne rastline z koreniko, deblom i sadom. Dobé se v jeseni na vsakem perju, rožah, lipah. — Pernice stoji na ednajsti stopnji naše lestvice. One prevlečejo navadno kamenje in skalovje v gosti skladi; tudi se ukamenijo in naprej rasto, kakor se to vidi pri vseh vrstah korald. N. pr. koraldasti lišaj (Isidium) bradavičevi lišaj (verrucaria).

Alge ali vodeni mahi zasedajo dva najstojša stopinjo. Te so v začetku tako majhne, da jih komaj z povekševalnikom zamoremo videti, a narastejo v morju tako velike in v takem številu, da napravijo znane plavajoče otoke. V prvi vrsti stoji počene alge, katere se dobé skoro v vsakej bolj gnjili vodi. Smatrali so jih dolgo radi njih podobne in gibčnosti za nevidnice (močelke, Infusionstierchen). Njih podobne, z mikroskopom opaževane, so čudno lepe;

one obstojijo iz rastlinske celice, katera je pa pokrita s tanko kožico, membrana imenovano, katera ima v sebi dosta kremenice, da v hudi vročini ne kopni. Tedaj tako tesno je tukaj mineralogija in rastlinstvo v zvezi. Njena vsedljina je uže trda kamenina, kakor izvrstni mikroskopist Ehrenberg pravi, kateri je to opazoval. Naše naj bolj poznane alge so zelene vodine niti, katere v vsakem ribnjaku lahko vidimo. —

Na trinajsti stopnji stoji mahi. Oni poganjajo uže po zimi svojo čačevito semensko kapico. Vsaka kapica ima jedno vglavje v varstvo. Ako se na spomlad kapice napno, počí oglavje in kapico odvrže. Ako je seme zrelo, ga tiši pokrov in tako se seme razsipa in za drug zarod je priskrbljeno. Korist ali škodljivost mahú je male važnosti. Na štiri najstojši stopinji stoji praprotnje, katero se pri nas v vsakem gojzdu najde. Ž njim v sorodu stoji tudi preslice (Equisetum), katere rabimo za poliranje lesu in tudi lesičjak (Lycopodium complanatum), katerega seme rabijo v gledališčih za bliske. Praprotn nam daje steljo za predelovanje potaše in drugih zdravil. — Dolge rastline so trave. Korist trave kot piča je obče znana, baš tako žita. Radi tega stoji tudi na petnajsti stopinji. — Na šestnajsti stopinji stoji zelja t. j. rastline, katere so mozgate, sočnate in služijo ljudem i živalim kot živež. — K tem spadajo vse cvetice rastoče na travnikih, gozdnih lišparije, vse vrste gomeljnic, rep in tudi krompir. —

Više stoji g r m i, kateri imajo lesovite, gibčne veje, n. pr. Jovanovo grozdnice, zdravju jako hasljivi bezgov grm, i. t. d. Postavljamo jih na sedem najstojšo stopnico.

a nikar izgledne oprave in vredbe, videl bo ... ravno kljuse ravnateljstvo precej močnega konja, kateri je menda lastnina šole: prvi se rabi pri kmetiji, z drugim se pa ravnatelj vozi; videl bo dalje na polji precej lepo število zlahtnega sadnega drevja, kateremu se pozna šolska odgoja, a videl bo tudi take lehe, katere bi prav lahko figurirale na posestvu najzanimivejšega gospodarja. Enaka je s posestvom v Ajševici, katero je stalo nekda 14 ali 15 tisoč goldinarjev in se je bilo ob svojem času le bolj provizorično kupilo, dokler bi se ne iztaknilo kako sposobnejše posestvo. Kljub tej provizornosti so potrosili na njem par tisoč goldinarjev za neke gospodarske stavbe in poti, — na zemljiških zapazujes pa prav malo izglednega obdelovanja — in če boče odhod danes posestvo prodati, kakor je menda sares na ponudbo — težko mu pojde, stavimo, da bi za nje 10.000 gld. prejel, — dasiravno verjo, da je pri nakupu resno trdil, da je za kupno cenno, ali celo s dobičkom vsak čas lahko prodal.

Nam niso žalobog znane nadrobnosti gledé gospodarstva na kmetijski šoli, a vse, kar vidimo in slisimo nam vsiljuje opravičen sum, da je v prav slabih rokah ter nam vznbuja željo, da bi prihodnje volitve dale dejelnemu odboru novo strokovnjsko moč, katere bi prevzela dotični jako važen referat.

Deželni odbor ima v obče obširen delokrog in akopram je v mnogih ozirih omejen, vendar lahko mnogo koristnega učini. Zaradi tega moramo posebno želiti, da bode tudi za naprej dobro sestavljen. Toda to je vže nasledek prihodnjih volitev — kateri bo brez dvoma ugoden, če bomo složno v pravem duhu dosegli prvotne volitve. Zatorej le pozor na začetek, da bo konec po volji!

Jugoslovansko bojišče.

Na desnem bregu Morave tepeni Turci postavili so se beli mej Radujevcem in Katunom, kakor smo uže v zadnjem listu omenili, zopet v bran a bili so pripravljeni umakniti se na levo obrežje Morave. Da so bili Turci po večdnevem boju hudo pobiti, spričuje na faktum, da je Kerim paša berzojavil za pomoč v Sofijo, od kedar se je hitro napotilo tamošnjih 15.000 malo uvezbanih mož proti Nišu. Najbolj je bil tepen oddelek vojske po dpoveljstvom Fazil paše, katerega je bil pustil Ejub paša v 12000 možni v Knjaževcu, ki se je bil pa hitro potem, ko ga je vergel Horvatič iz Knjaževca, umaknil čez Tresibabo in jo krenil za Ejub pašo čez Dervent in Rsavce proti Aleksincu. — Na levem bregu Morave zbrali so sedaj Turci vse svoje moči in skušali bodo na tej strani na Aleksinac prodreti in ga vzeti; tukaj vršilo se bode tedaj najdljino bojevanje na življenje in smrt.

Hudi boji pričakujejo se na črnogorskem bojišči. Muktar paša, kateremu se je pridružila vojska pod Djaladin pašo, uredil je na novo svoje čete v 34 bataljonov po 400 mož in krenil iz Trebinja poleg avstrijske meje čez Zagone proti Grahovemu na Črnogorsko. Berzojav iz Zadra pripoveduje, da se je slišalo germenteje topov in puškarenje do Dragalja v Kotorskem. Isto tako napotila se je turška vojska v Podgorica pod Dervis pašo proti Černej gori, katera bode skušala bajé čez Spuz, tedaj ne več čez Kučijanško, prodreti v Črnogoro.

Iz Bosne poroča se, da je jeden oddelek ustajnikov zavzel Glamoc nad Livnom, mej tem ko jo je o-

Poleg njih se odlikujejo na osem najti stopnici sačna in gojzdana drevesa. Na to pristopimo k živalstvu. — Po anatomske preiskavah se je spoznalo, da živalstvo se od stopinje do stopinje bolj bliža človeškemu truplu. Močelke (Infusionstierchen) so začetek živalskega življenja; one niso drugega, nego sam želodec, kožnati žepček z ustnami, okolo katere se vejjkast venec vleče in po katerem živež v sebo dobe. One stojé na devetnajsti stopinji. Njih začetek dela monas, tako imenovana mala kroglasta živalica. — Nad temi stojé na dvajseti stopinji polipi ali črevne živali. One živé v vodi. Telo obstoji iz samega želodca, a sprejemajo živež z ustnicami. K temu spadajo lepe, rudeče i bele koralde, katere cela pogorja v morju pokrivajo. — Srkavne živali (žihate živali, Quallen), katere zavzemajo eden in dvajseto stopinjo, živijo samo v morju. Njih telo je obdano z mnogobrojnimi sesavnimi cevami. Nekatere prouzročijo fosforično svetlobanje morja. — Njih podobe so različne; nekatere lepe, druge pak oplašljivo grde. Na dva in dvajseti stopinji stojé školke. One imajo uže srce; sicer obstoje one le iz kožnatih substanc z dvema srčnima cevima. Mehke, slepe živalice bi morale svojim sovražnikom — rakom, riham — čisto propasti, ako bi jim modri stvarnik ne bil podaril dvojno zaklopano lupino, v koji imajo gotovo prebivališče. K temu spada malarska in račja školka, kateri se nahajati v vsakem ribnjaku. Mej te štejejo tudi veliko število drugih morskih škol z različno lepo barvanimi lupinami, katere lahko v vsakem muzeju lahko vidimo.

brist Despotovič vzemši Turkom Sanski most in Stari majdan krenil proti Prjedorju, da se združi z ustaši iz severne Bosne, kateri so ravno pobili Turke pri Bražičanih nedeleč nad Prjedorjem. Drugi ustaški oddelki stojé pak uže pri Banjaluki. Ko hitro vzame Despotovič Prjedor, oberne se tudi on na Banjaluko ter se združi z ondašnjimi ustaškimi kerdeli.

Močno vré mej Miriditi, ker zadržujejo Turci njih še mladega kneza Prenk-a v Skadru, radi tega pustili so Turci pet bataljonov posadke v Skadru, da ga obvarujejo vsacega napada od južne strani. — V Balkanu počila je zopet ustaja zarad turških krutošti, kajti Bulgari si mislijo, raji častno v boju za domovino, svobodo in svoj vero pastí, nego se pustiti po nedolžnem na kolce nataknti. — Gerska je uže vnovič protestirala proti naselitvi divjih Čerkesov ob gerskej meji v Tesaliji in Epiru. Bolje bi pač bilo, če bi Gerska za orožje prijala, namesto da pošilja vedne proteste v Stambul, s katerimi nič ne doseže.

Turki prodrlí so na levem bregu Morave čez Tešico blizo do Aleksinca. Aleksinac leži na desnem bregu. Serbi derže še svoje pozicije na Moravi pred Aleksincem. En del vojske umaknil se je na Deligrad ne daleč nad Aleksincem. —

Turci skušali so tudi čez Jankovo Klizuro na Kruševac prodreti a bili so nazaj verženi; pri Javorju so bili tudi zagrabilí Serbe a bili so močno pobiti in v beg pognani. Isto tako izpodletele so vse poskušnje Turkom pri Malem Zvorniku in pri Bjelini zopet na Serbsko udreti. —

Na Črnogorskem pričelo se je bojevanje na vseh straneh; na jugu pri Kučih in Medunu, na severu blizo Grahovega. Kamor pridejo Turci, vse požigajo.

Dopisi.

Iz Gorice, 4. sept. — (Noviški dopisnik. — Mestne zadeve.) V 35. šte. „Novic“ je goriški g. dopisnik marsikaj izrazil, bodisi kot svojo astno misel, bodisi opiraje se na „izvedence“ in „mnoge druge“: — misli nekatere, katerim se nam dobro vidi deloma dodati komentar, deloma je pa kar naravnost ovreči. Pred vsem pa moram izraziti naše čudenje, da je g. noviški dopisnik pisal sploh dobro o pevcih, petju in „Slavcu“, kajti navajeni smo bili dozdam na to, da je omenjeni dopisnik vse grajal, kar je prišlo od „neke strani“; mi smo pričakovali — in to po vsej pravici — da izprazne g. dopisnik sopes enkrat svojo torbico; dosedaj je bil g. dopisnik zmerom dosleden v graji in doslednost je lepa reč. Zatorej pa bi bil g. dopisnik z grajo v obče bolj vstregel. Ad rem: „Tudi slišim, da so bile nekatere laške prvaške moči izostale“. Jako bi nam ustregel g. dopisnik, ko bi v prihodnjih „Novicah“ blagovolil navesti nekoliko teh močij. Nam vsaj nij nobena znana. „Slednjic“, da nij bilo orglanje prav pravo.“ V katerem oziru? Ali nij g. dopisniku (recte „izvedencem“) bilo po všeči spremljevanje, ali nij mu ugajal uvod in preludovanje mej posameznimi točkami, ali mu je pa morda Bachova fuga „lapis scandalí“? G. dopisnik hvali pevce in sploh izvršbo maše. Kako je pa to možno brezi „pravega“ orglanja? Kolikor se tiče uvoda in preludovanja mej posameznimi točkami, se je naš organist strogo držal duha maše jemaje iz nje temata svojemu igranju. In tako delajo vsi „pravi“ organisti. Gledé

Polži stojé na tri in dvajseti stopnici. Oni imajo uže mišičnato srce le z jedno srčno cevjo in živé v hišici, katero na hrbtu seboj nosijo. V njo se tudi skrivajo, če jim nevarnost proti. Zimsko spanje prespijo tudi v hišici. — Morskih polžev hišice se radi svojih lepot drago plačujejo.

Črnlice (sepia) imajo uže dve mišičnati srci. One so morske živali. Ime črnlice imajo od tega, ker od umerših, in uže zagnjivših voda černa postane kakor črnilo. One stojé na štiri in dvajseti stopinji. Pri njih se uže razvijajo sopni organi v koji, kateri celo telo obdajajo; zunajni deli jim pa še manjkajo. Znané so nam pijavke, trakuja i.t.d.

Morski raki, breztutni mrčesi stojé na šest in dvajseti stopinji. Oni imajo uže cele sopne organe ali žabre (Kiemen) imenovane z zračnimi luknjicami, katere so z rogato kožo, z kojoj je telo obdano, ločene. Te živali se dajo najlaže vbiti, če se jih z oljem namaže, ker se s tem zračne luknjice zamašijo in žival se mora zadušiti. K temu spadajo pajki, raki etc. —

Muhe ali perutni mrčesi imajo nele zračne luknjice in notrajne žrabe (Kiemen) za dihanje, ampak zunajno tudi kožaste peruti, s katerimi po zraku zletajo si ziveža iskajoč. Delé se v 7 razredov. N. pr. muhe z dvema perutima (sobna muha); bčele z 4 perutimi. Metulji z 4 pisanimi, z luskinami okičanimi perutimi; gobilice z dvema pergamentnistima in dvema kožastima perutima, katere tiče pod prvimi. Stanice z dvema na pol trdima in 2 meh-kima perutima. Imamo povodne, drevesne stanice. K

Bach-ove fuge konec maše ne izgubimo besede: vsemu svetu zadostuje uže ime tega glasbenega velikana, in igrana je bila fuga prav gladko in korektno, kakor je sploh vse orglanje bilo vzgledno, če smemo verjeti izjavi „pravih“ muzikov. Za pristranska mnenja, morda iz strasti izvirajoča pseudo-muzikov à la „sraka mej pavi“ se toliko zmenimo, kolikor luna, kedar psi na vso moč zaganjaje se v njo lajajo. Še nam je tu zabilježiti: Želite, da bi se vendar enkrat orglalo v pravem cerkvenem duhu, in ko se to res obistini, pa nij vam po volji. (Prosimo g. dopisnika, naj primeri to, kar je ranjka „Domovina“ pred 6. leti našemu organistu pisala, s tem, kar piše zdaj noviški g. dopisnik. Ubi consequentia? Pis.)

V „čudno se je zdelo ljudem, zakaj je neutrudljivi regens chori, g. Hribar, ki je „v potu svojega obraza“ (zarad soparice) petje vodil, bil s herbdom obrnjen proti altarju“. G. dopisnik to uže sam razjasnuje, rekoč, da „je prostor pred orglami majhen“. Temu moramo še dodati to-le: Kedor količkaj umeje o vodenji petja pri ogromnem številu pevcev, ne more se g. pevovodju nikakor ne čuditi, ampak popolnem odobravati njegovo ravnanje. Sicer on sam gotovo najbolje ve, zakaj je tako obrnjen dirigiral, in ne drugače. „Zopet drugi so se čudili, da se je g. regens chori vzdigaval izsred pevcev tako po domače (belkasto) oblečen“. G. dopisniku (recte onim, „ki so se čudili“) bi privoščili, da bi „v potu svojega obraza“ pevovodjo nadomestujoč v černej, težkej obleki pri takej „soparici“ (če je to ironija, je jako hudobna!) poskusil enako delo. Kaj bi g. dopisnik še le rekel izvedši, da je bil organist še bolj priprosto oblečen.

„Ti gospodje, ki so danes prav v cerkvenem duhu dobro peli, zakaj ne delajo tako tudi o drugih prilikah? Zakaj je doma po vaseh vse tako necerkveno“. Mej glavnimi nalogami „Slavčevimi“ je gotovo ona, ki mu veli gojiti in blažiti cerkveno petje. A „non datur saltus in natura“: Rim nij bil dozidan v enem dnevu. „Slavec“ je ravno z nastopom v „jezuitskeje“ cerkvi hotel pokazati svojim pevcem, kako mora biti pravo cerkveno petje „ad majorem cantus ecclesiastici gloriám.“ „Exempla trahunt“: z gotovostjo smemo izreči, da bodo tuži po vaseh in znabiti še predno bi se g. dopisnik nadejal, peli to isto Oberhofferjevo mašo. In to je napredek, katerega se sme veseliti, komur je sploh stvar kaj mar.

Zakaj se pri nas v mestu pri neki šolski maši 4. nedeljo v postu poje preidlična božična pesem: „Kaj se Vam zdi pastirčiki“ — „Ali ste kaj slišali? In zakaj več drugega, več ali manj neprimerne, v Walzer- ali polka-taktu?“ G. dopisniku je tu v mislih maša vadničnih učencev. Da se je o božičnem času rečena pesen pela, je res; neresnico pa moramo imenovati terditev, da bi se kolikedar po 2. febr. bila razlegala ona pesem po svetih prostorih pri tej istej maši. Hoteč pa v otroških sereih buditi veselje do petja, morajo dotični napevi v gajati otroški čudi, morajo mladini dopadati, da je poje res iz serca; vsaka silba v tem oziru več škoduje, nego pridi. In ravno pesmi, ki je pevajo vadnični učenci, so take, da so se jim koj omilile, da je v resnici iz srca rada popevajo. Svetujemo tudi g. dopisniku, naj v prihodnje bolj nategne svoja ušesa, da mu bo možno ločiti „walzerjev“ in „polkin“ takt od drugih. A gotovo si on misli: „Calumniare fortiter aliquid semper haerebit“. Če mu tako veselje vga, mu ga izvestno ne zavidamo.

Sicer uvidevamo iz različnih dopisov iz Gorice v „Novicah“, da je g. dopisnik pravi „spiritus contradictionis incorporatus“. Kar njemu nij prav, bi ne smelo biti: „vse vidiš ti, nič nij ti nemogoče“ (Stri-

prvim spadajo martinci, katere najdemo v vsakem ribnjaku ali močvirju. Konečno 32.000 kebrov in sicer od malega siminibil do velikega herkula. Od tukaj pridemo do mesnatih žival, katere imajo poleg črev tudi kosti, mišice, hrbtnec, a nemajo še vse čute prav dobro razvite.

Ribe stojé na osem in dvajseti stopinji. Pri njih vidimo v prvič kostnato sestavo, a ta se ne drži dobro skupaj; mišice so še bele; možgani brez ovinkov, jezik brez podjezične kosti; nos nij luknat, uho skrito, oči brez udov.

Dvoživke stojé na devet in dvajseti stopinji. One imajo mišice. Njih meso je rudeče. Možgani nemajo ovinkov. Oči so nepremične, očnih delov nemajo. Mišična meč je nepopisljiva. Naši zračni pevci ptice stojé na trideseti stopinji. Možgani imajo ovinke, a one so z več nego 9 vratnimi vrtavkami od čoka oddaljeni. Všesa so odprta, a oko je še nepremično, radi tega obrne ptič glavo, ako hoče na stran pogledati. — Pri doživkah najdemo vse čute. One imajo mesnata usta i jezik. Uho je odprto, oko premično z dvema popolnima udoma. Radi tega paradirajo na eden in trideseti stopinji. — A nad temi stoji — človek in sicer na dva in trideseti stopnici. On ima lepo zračeno telo; pokončno koje; svoj govor, delavne roke; zdrav nemerjoč duh. Človek je tedaj nad vsemi gospodar in z njim konča naša naravovzanska — zgodovinska lest-vica.

tar). Vse je „ničev“, s čimer se on ne strinja. Njemu „quidlibet audendi semper fuit aequa potestas“. „Was ihr nicht fasst, das fehlt euch ganz und gar; was ihr nicht münzt, das, meint ihr, gelte nicht“ (Goethe). Novosti, ki je donasajo „Novice“ iz Vaše „torbe“, g. dopisnik, so sicer jako dobre, v krasnej slovenščini pisane, tudi jim često ne manjka blagega dovtipa: a „nil ultra crepidam“ to bodi tudi Vam vedno pred očmi, da se Vam ne bodo posmehovali; vsaj po našem neizdatnem menenju tega vendar ne zaslužite, ker Vam ne manjka ne popra ne soli.

31. avgusta je bila soper važna seja goriškega starešinstva. Izvolili so naši očetje enega iz svoje srede, ki bo municij zastopal pri vinorejskem kongresu za vso Avstrijo, ki bode prih. leto v Gorici (na ta kongres naj se dobro pripravijo naši mnogi vino-rejci), po tem se je sprejel predlog, da se najme denar za zidanje farovža pri veliki cerkvi, soper drug predlog, da se porabi za zidanje novega mirovdvora na Blanči 50000 gld. in za zidanje kopalji blizu ljudskega vrta 34200 gld. in naposled so dovolili očetje predmestju sv. Roka 3000 gld. za popravo kanalov in napravo še enega vodnjaka. Najvažnejši predmet zadnje seje pa je bilo poročilo dr. Deperis-a o nameščenju mestnega tajnika. Iz tega poročila razvidi se, da se municij vpira vladi, ter ji daja pod nos, zakaj noče potrditi znanega poprejšnjega tajnika, g. F. za to mesto. Vlada zahteva, da se služba razpiše in ob enem je v dotičnih dopisih izrekla, da ne bo potrdila omenjenega tajnika, ker nima kvalifikacije (dovršenih juridičnih študij) in ker se je politično kompromitiral. A v poročilu odgovarja referent vladi, da volitev tajnika je izključljivo zadeva mestnega zastopa, da F. ima kvalifikacijo, kar je tudi vlada uže dvakrat priznala s tem, da ga je potrdila in mu celo ponudila državno službo in da vsled amnestije se F-u ne sme več očitati poprejšnjega njegovoga postapanja, ker vlada je odpustila in podala najvažnejše državne službe celo takim, ki so b. svojem času obsojeni na vešela. (Koga s tem meni poročevalec v-gane lahko vsaki čitatelj). In tako zagovarja poročevalec mirno pa dobro premišljeno stališče mestnega starešinstva, boljše rečeno g. F-a ter sklepa s predlogom, naj starešinstvo razpiše službo tajnika in naj pošlje ob enem prepis poročila namestništvu v Trst. Ta predlog bil je sprejet, služba bo soper razpisana in ponavljala se bo v kratkem stara komedija: starešinstvo bo soper izvolilo g. F-a, vlada se bo temu zoperstavljalna in nastala bode morda huda razprtija, ki bode nehala s kakim energičnim korakom vlade, kajti vlada ne bo hotela verovati poročilu g. Deperis-a, da je starešinstvo gorisko nehalo politizirati in se bo ono odslej brigalo samo še za administracijo, kajti ko bi vlada po tolikem žuganju vopustila svoje stališče v tem vprašanju, dala bi si moralno zausnično in takih zausničij nij vajen namestnik tržaški. Videli in slišali bomo torez kmalo soper kaj interesantnega.

Iz Mavhinjega.* 2. septembra (Izv. dop.) Kakor Vam znano, sestavil je slovenski pisatelj g. Fr. Zski, ki sedaj tukaj prebiva, v duhu in na podlagi svojih študij staroklasičnih tragedistov obširno izvrstno tragedijo „Aleksij Fedorovič, knez volhinjski, ali ruski begun.“ **) Tragedija je z veličastnim korom in gledé osnove in oblike med slovenskimi deli čisto nove baže. Čeravno v njej car Peter veliki nij prav za prav protagonist, vendar mu kor ali zbor sijajno hvalo prepava. Pisatelj jo imenuje tragično fantazijo in radi tega nij vsled nekaterih okoljščin za denašnji slovenski oder, ampak bode morda posebno berilo za višo gimnazijo i reakko i za bolj omikane odrasle čitatelje. V tej tragediji ali kakor jo je pisatelj krstil, tragični fantazij se predočuje viši moralni svet i se izkazuje cvet našega jezika, kolikor je bilo pisatelja le mogoče. To hoče biti soper jeden dokaz, koliko se zamore z našim jezikom, če se ga zna poprijeti. Imenovano delo ima sedaj neka visoka slavjanska celebriteta v rokah in upati je, da pojde letos v tisk. Kedo bi bil mislil, da pride taka tragedija v Mavhinjem na svitlo, ki je sicer prijetno i mirno ali odljudno selo? Kakor sploh po Krasu nij bilo tudi tukaj dosti slov. duha do novejših časov, če ne zabilježimo, da je bil ranjki profesor gimnazijski v Trstu J. Legiša iz Mavhinjega, mož, ki se je soper slovenstvu v bolj neugodnih časih pečal i hvalovredne reči dovršil. To veselo poetično naznanilo zvezuje pa z bolj prozaično prošnjo: „Desinit in piscem mulier formosa superne.“

Zgoraj imenovani pisatelj Fr. Z. izdeluje primerjevalno razpravo slov. dialektov, ter prosí vljudno, da bi mu kter pisatelj iz spodnjega Štajerja, kakor se ondot govori, z nikako olepšavo priobčil nemara po „Soči“ prevod na pr. evangelija sv. Luke začenši od II. 13. (XXIV del). Rozeansko se glasi tako-le: „Tu itin timpu dua Ježušova discipula hardhata etej din tu dan tarh. Ano ona dua si dan tamu druhemu romoujahata od usiha itoha, k' b'e se sdelalo i.t.d. O-grsko slovensko: „V etem vrimeni dva ž

*) Ali niste čitali onega broja „Novic“ v katerem se spodtaka goriški dopisnik nad to-le Vašo krajevno pisavo, me-neč da se mora glasiti „iz Mavhinj“? Ured.

**) To tragedijo ste videli tudi v Gorici, a zdaj jo je g. pis. še popravil.

njih sta šla v onom dnevi v mesto. I ona dva sta si zgučavala med sehom od vsej tisti, štera so se z-goudila“ (Kuzm.) Po tem izgledu naj bi kedo prevod ukrenil. Miklošič je v svojem ogromnem delu „Gram. der altsl. Sprache“ posebno v svojej veliki „Lautlehre“ veliko spodnje-štajerskih izgledov priobčil, a vse to je še premalo. Gospod E. Z. je 1866 v Glasniku dal na svitlo I. del v tem zmislu, in je žel hvaloznamenitih filogov. Naj sklenem ta dopis z našim komičnim: „Drugi pot kaj več.“

Iz Št. Pavla pri Bolski na Štajerskem,

3. sept. (Izv. dop.) Draga Soča! Gotovo si uže popolnoma pozabila na svojega starega čestilca, gazdo, ker ti nij tolako časa ničesar poročil, vidi pa vendar, da sem Ti še vedno zvest sinek in da se Te iz daljnega Štajerja živo spominjam. Prav radi tega bi Ti rad celo mavho reči povedal, ko bi vedel s čim začeti. Z vremenom, letino, kali? Pa naj bo! Letina na spodnjem Štajerskem bo povprek srednja, tu pa tam slaba, ker kar nij spomladanski mraz vzela in povodenj pomandrala, pokerala je toča in še kar se je belega žita pod streho spravilo, je drobno in malo izdaja. Tudi grozdja in vina bo prav malo. Pretečeni četvrtke po noči je bila tod strašanska nevihta. Celo noč je bilo, kakor da bi se bili oblaki utergali. Vode so vidno rastle, posebno Bolska in Savina, ter so izstopile in veliko škode napravile, nekatere stavbe podrle, drevesa spodkopale in izrile, lesene mostove odnesle, koruzne in ajdine njive poplule tako, da se je v petek jutraj zdelo, da se sodnji dan bliža. Imam pa tudi nekoliko veselejšega sporočiti. Pretečeni teden so tukajšnji knezoškofo po Savinski dolini birmovali. V Celji so začeli, po vaseh na desnem bregu Savine ležečih nadaljevali in v sredo zvečer v Št. Pavel prišli. Nadejam se, da mi ne bodo čestiti gg. čitatelji zamerili, če jim slovesno sprejetje popišem. Šolska mladina, učiteljstvo, duhovenstvo, dijaki na počitnicah, in vse odličnejše osebe bivajoče v Št. Pavlu so šle škofu z nebom v Dolenjo vas 1/4 ure daleč naproti, kjer je bil slavolok napravljen z napisom: Salve pastor! Oves tuae Te salutant. Malo po 4 uri se je pripeljal milostljivi g. knezoškofo in ko se je ljudstvu približal, stopil je iz kočije, blagoslov podelil okolo stojecim in klečečim in v procesiji svojo pot v Št. Pavel nadaljeval. Tukaj je bil zopet drug slavolok z napisom: „Srčen pozdrav višemu pastirju!“ Procesija je šla naravnost v cerkev, kjer se je blagoslov z mon-stranco podelil. Potem je pa škof šolsko mladino nauk izpraševal in g. Jakob Lempel-uu posebno hvalo pripoznal, ker so otroci tako izvrstne odgovore dajali. Od tod se je podal v farovž. Šolska mladina pod vodstvom narodnih učiteljev gg. Vidic-a in Troh-e mu je iz cerkve do farovžkih vrat spalir naredila. V četvrtke je bila pa birma. Tristo in nekaj čez trideset birmancev je bilo. Opomniti pa moram posebno še lepega, otročjega petja pri tej božji službi, ki je učitelja gospod Vidic-a gotovo veliko truda stalo. Vreden je toraj vse hvale.

Ravno tako ne smem pozabiti narodnih naših pevcev, ki so po 8 uri zvečer g. knezoškofo pod oknom peli ali podoknico napravili, za kar je drugi dan g. knezoškofo oficijalno po g. Jakob Lempel-uu hvalo izrekel. Gledé narodnosti je tudi tukaj, kakor drugod, raves in kaves se hrastovci. Tudi drugih reči imam uže veliko pripravljenih za „Sočo“, ali za danes naredim piko. Prihodnjič.

Iz slovenskega Štajerja, 3. sept. Zadnje dni je šestokrat deževalo. Reke in potoki so strahovito narastli in odnesli vse, kar jim nij bilo preteško. Hladno je postalo in vse kaže, da se jesen uže bliža, kajti:

„Prešel je rož prijetni čas,
Rumeno listje z drevja pada,
Nij čuti slavnca ni strnada —
Ki pela sta poetni čas.“

Za turiste, kateri bi radi obiskovali solčanske planine, je ugodno vreme uže minulo in za zdravo kopalj v bistro zeleni Savinji so tudi „tempi passati.“

Pa naj se vrnem h svojem kopitu. Dne 6. sept. ob 7 uri zvečer zboruje savinjsko učit. društvo v Gornjem gradu (Oberburg). Na dnevnem redu sta govora: 1.) Kako naj si narod pomagá se svojo mladino, da si pridobi boljšo bodočnost. 2.) Ljudska šola in omika — in 3.) Igra: „Kateri bo?“

Po igri je skupna zabava; k zborovanju in zabavi so uljudno vabljeni vsi p. n. prijatelji in prijateljice šolstva. Jaz sem tega mnenja, da bi se povsod na Slovenskem snovala taka učit. društva. To so prave „besede“, pri kojih se ljudstvo za šolo pridobi. V terminu od 7. do 16. sept. se povsod šole končujejo. Počitnic je vsak učitelj in učencec po deset in pol mesečnem trudu vesel, kajti vsak delavec je po končanem delu trudan in potrebuje počitka, bodisi duševnega ali telesnega. Tudi mene g. urednik čaka 15. sept. tako veselje. In sicer, ker sem — kakor je Vam znano — pravi turkofil ali po domače rečeno turkoljub, peljam se dne 15. sept. v Celovec gledat, kako se v Celoven internirani Turki redijo — pardon — moram iti — „ker pet čevljev merim, pačev pet“ —

na 4 tedne „komis“, obirat k Marojuču. Tam bodem se počil (!) od dolgega šolskega truda in izbruhal šolski prah, mesto njega pa strelni prah — gmotnik — vohal in Turke gledal. O temp! beati! Zalibog: „so taki časi zdaj!“ Pa naj bode.

Tedaj ne pričakujte g. urednik do nov. meseca dopisa od Mozirskija „iz slov. Štajerja“, ampak pri-lično, ako me „tornister“ ne bode preveč „martr.“ iz Celovca; po tem pa kak dopis iz moje nove stacije Ribnice, ipak še vedno „iz slov. Štajerja“. Rokoplošk! Adieu!

Politični pregled.

V Gorici, 7. sept. 1876.

Iz notranjega nij nič posebnega zabilježiti razun velikih manevrov v Feldsbergu, katerih se je naš cesar sam, naslednik Rudolf, angleški princ Artur in mnogo tujih oficirjev udeležilo. Toliko več važnega dogodilo se je v teku jednega tedna na inostranskem. V Štambulü odstavljen je bil 31. avgusta popolnem onemogli, blazni sultan Murad po trimesečnem vladanji. Ministri in vsi viši dostojanstveniki zbrali so se tega dne; Šeik ul Islam, viši turški duhovnik, prečital je zbranim „fetvo“, v kateri je izrazil, da je treba vsled slabega fizičnega stanja Muradovega voliti novega vladarja. Na to vstopil je slovesno Abdul Hamid, brat Muradov, in izreksi, da je voljen prevzeti prestol z bratovim privolenjem, proklican je bil za sultana Abdul Hamida II. Opasanje z Mohamedovim mečem versilo se bode 8. sept. v mošaji Ejub. — Na poziv vseh velesil, naj stori konec boju, odgovorila je Turčija z energičnim nadaljevanjem vojske proti Srbiji in Černej gori. Poleg tega objavila je vlastim neoficijelno pogoje, pod katerimi je pripravljena skleniti mir s Srbijo. Porta tirja kot praktična porošva za ohranitev miru od serbske strani posejanje vseh serbskih tvrdujav po turških vojaci, znižanje stalne serbske vojske in odpravo milice, povišanje letnega danja skoz deset let za toliko, da se s tem plačajo Turčiji vojni stroški v znesku 10 milijonov, in konečno zidanje železnice skoz Serbsko do avstro-ogerskih železnic po jednej turški družbi in pod upravištvom Turčije. — Rusija je baje uže odgovorila na te prenapete turške tirjatve in je zopet tirljala ostavljenje bojevanja na vseh bojiščih, tudi v Bosni in Hercegovini, in istodobno obravnavanje pritožeb tlačencev v Bosni in Hercegovini s sklepanjem miru s Srbijo in Černogoro. Poleg tega paložila je ruska vlada svojemu zastopništvu v Carigradu obznaniti velikemu vezirju, da Rusija ne privoli nikakor ne v posejanje serbskega teritorija. Na to svetovala sta avstrijski in angleški poslanik visokej porti, naj Turčija ostavi bojevanje in naj ne skuša dalje prodirati na Aleksinac, drugače nastanejo za Turčijo nevsečne zmešnjave, kajti Rusija more privoliti v majheno ponizanje Srbije nikakor pa ne v njeno uničenje. Kljubu temu nadaljuje Turčija boj na vseh bojiščih. Kaj p-o-reče k temu Rusija?

Tudi Italijani povzdignili so svoj glas za tlačene Jugoslovane. V Rimu zbrala se je množica odličnih mož v javen tabor, v kojem so protestirali proti turškim krutostim in sklenili italijansko vlado pozvati, da podpira želje tega taborja. Ob enem sestavil se je komitej, kateri bode nabiral darove za Jugoslovane, boreče se za svobodo in kerst.

Razne vesti.

† Č. g. Anton Kumar, duhoven vodja zavoda zapuščenih otrok in pravi dobrotnik ubogih ljudi umrl je 1. t. m. Ta gospod je se svojo tiho delavnostjo toliko koristil, da ga pač smemo imenovati človekoljuba prve vrste; on je bil ustanovnik in ravnatelj važnega zavoda mnogo let in ubogi zapuščeni otroci imeli so v njem pravega očeta. Koliko zapuščenih otrok je on odtegnil revščini in slabemu življenju ter iz njih napravil koristne ude človeškega društva, in vse to storil je iz čiste ljubezni do človeštva. Zguba je torej skoro nedomestljiva, ker malo je na svetu takih lepih značajev; to pa tudi občutijo Goričani, ki so napravili ranjčemu veličasten sprejod, ki je izraževal

občno žalost; videli smo mnogo njegovih odgojencev
britko jokajočih in tudi marsikateri starejši mož pla-
kal je na gomili prerano umrlega, blagega moža. —
Bodi mu večna hvaležnost in zemljica lahka. —

Nov trg za zelenjavo v Gorici je municipij
odprl v ponedeljek. Okoli trga je polno malih prodajal-
nic, sredi pa velika, lepa lopa pokrita s kositarjem. —
Reči se mora, da je vse prav dobro in praktično, da-
siravno bi se dalo starešinstvu očitati, da je preveč
zidalo na leski zemlji in da čez 10 let bo morda pri-
morano vse te drage naprave podreti in drugje sopet
zidati. —

Porotna sodnija 30. t. m. so porotniki spoz-
nali Janeza Čibeja iz Otelec nekrivega težkega telesne-
ga poškodovanja; 31. pa je bil Jakop Visintin tudi
nekriv spoznan zločinstva soudeleštva pri uboju. —

**L'Eco del Litorale in Doljakova slove-
snost.** L'Eco se čudi in nekam zbadljivo popra-
šuje, mari je bil rajni oče Doljak kak poseben
junak ali ženi, da mu Slovenci napravljajo tako si-
jajno slovesnost? Naš odgovor je priprost: Rajni ni
bil niti junak niti ženi, a bil je mož v pravem pomenu be-
sede, mož kakoršnih imamo Slovenci malo, Goriški Itali-
jani pa menda še veliko manj. Dolgo se ni mogel sprijaz-
niti s težnjami Slovencev, katere so se mu zdele v začetku
prenapete in neizvršljive: a ko je spoznal njih pravi
pomen in pravičnost, oklenil se jih je trdno in jih
ni več popustil do zadnjega zdihljeja. Še več, on se
je za nje s pravo mladeniško ljubeznijo vnel ter jih
zagovarjal in zastopal koder in kolikor jih je mogel.
Na Vaši strani, dragi italjanski „jek“, nimate ta-
kih mož niti med konservativci, niti med liberalci, a-
kopram vam ne manjka junakov, uže mučenih za nar-
od, ki so pa potem opolzli postali, kakor jegulja, ter
so se vili in se vijejo, koder koli zapazujejo za se
količkaj obeljenega kruha, kakor vam tudi manjka
ženijev, ostro nabrušenega peresa in gladko tekoče-
ga jezika, kateri pa toliko kratbarvo spremenijo, ko-
likor krat jim le od daleč zabliski kak križec, ali ka-
ka svetinja.

Slovenci smo hoteli očitno pokazati, kako viso-
ko čislamo take neomahljive moze, kojih značaj se
je pogostoma v najhujših političnih nevihtah obnesel.
— Solkanci pa so imeli in imajo še prav posebne
razloge, da slavijo svojege Doljaka. On je bil
mnogo let njih župan, ter jim je kot tak z velikim
trudom in še večjo požrtvovalnostjo razmotal zelo zme-
dono štrečno občinskega gospodarstva ter občinsko pre-
moženje in oskrbništvu v tak lep red pripravil, s ka-
koršnim bi se smela ponasati vsaka druga občina,
menda celo zadolžena Gorica, kateri ne zadostujejo
ogromni prikladi na užitino in na izravne davke, da
more svoje redne in izvanredne potrebščine zakladati
ampak mora uže kreditne operacije sklepati katerih
grenki sad bodo še potomci sedajnih občinskih gospo-
darjev in oskrbljencev s kislim obrazom prežvekvati. Za
Doljaka niso težili Solkanko občino nikakoršni prikla-
di in vendar se je marsikaj poravnalo in zboljšalo. A-
li menite da ni to lepa zasluga?

Kaj je bil rajni D. Solkanski čitalnici, o tem
ne bomo niti govorili, ker za take zasluge nimate ni
pravih pojmov, ni pravega razuma; skoro bi rekli, da
ne veste prav, zakaj so vam naše čitalnice oster tern
v peti.

Mi pa hočemo svojim zasluženim možem hva-
ležni biti in ostati, ker vemo, da taka hvaležnost ne
časti samo njih, ampak ves narod. —

Vsmrti se je z revolverjem na mostu čez So-
čo Janez Kofol, poprejšnji gostilničar v čitalnici. —
Naslouil se je bil na most tako, da je ob onem, ko
se je vstrelil, padel v „Sočo“, ki je prav zdaj velika
in močna, tako, da bodo težko našli truplo samomor-
ilca. Urok samomora je najbrže slab finančni stan
pa zgubljena pamet, kajti ranji pri sel je včeraj iz
Pečine v Gorico in je po mestu hodil ves zmišljen
in zmešan. —

Društvo Slavec pelo bude jutre v Logu pri
Vipavi Oberhofferjevo mašo, popoldne pa se bude
produciralo v Ajdovščini v prostorih društva Edinost.
Vseh pevcev bude 45. —

Briskim vinorejcem naznanja g. prof. Povše,
da bude po občnem zboru društva „Sloge“ dne 14 t.
m. v goriški čitalnici posvetovanje briskih vinorejcev
o tem, kako bi vina napravili za mednarodno vinsko
razstavo, ki bude prih. leto v Gorici. — Naj se to-
rej vdeleži tega shoda prav mnogo briskih vinorejcev.

Za Lavričev spominek so nadalje darovali:
gg. dr. Oblak 5 gl., P. Podobnik 2 gl., F. Peternej
2 gl., J. Kafol 1 gl., Likar 50 kr., J. T. 50 kr. vsi
iz Cerkega; skupaj 11 gl.

Udom dramatičnega društva! Došle so nam
knjige, katere je letos poslalo dramatično društvo
svojim udom. Goriški udje dobé jih lahko pri našem
uredništvu, kadar jim ljubo.

Umerl je včeraj koj popoldne v Devinu po
osemdnevni boleznii (menda za legarjem) v. č. g. dek.

Stefan Doljak, v možki starosti 58 let. Rajni je
bil nevtrudljiv delavec v vinogradu Gospodovem in pri
duhovščini in pri ljudstvu jako priljubljen. Lahka mu
zemlja!

V S P O M I N Matiju Doljaku.

Sladko Matija, naš bratec, počiva
Zemlje domače plasti Ga krijó,
Trava zelena Mu rakev pokriva
Spenja nad njo se veselo nebó.
Letajo z juga čez grab Mu žerjavi,
Soče valovi se mimo podé,
Pojé škerjanec Mu v jasnej višavi
Pojé Mu slavec od Svete goré:

Strupen je veter vel
Po dragej domovini:
Scjal Slovenec, tujec žel,
Dremali smo v temini.
Ti brate si budil:
„Vstanite, bratje mili,
„Krivice tujih sil
„Ne bomo več nosili!“
Ti brate vodil si
Na zmagonosne boje;
Za sveti dom si Ti
Gojil rojake Svoje.
Železno roko bil
Si boj za pravdo Slavi,
Ljubezni vence vil
Predragi očetnjavi.

Sladko Matija, naš bratec, počiva,
Zemlje domače krijó Ga plasti,
Trava zelena Mu rakev pokriva:
Večen Matiju spomin naj živi!

Pevski zbor

turških špekulantov pred kako borso.
(J. de Montepine.)

Deseta je proč. Zadnji krajec lune izpod tem-
nega oblaka turkofilom na obraz priluka. Zbor, s tur-
škimi obligacijami pod pazduho, spusti se enoglasno
v medeno a sunljivo miloto:

Mila, mila lunica!
Kje je naša dnarnica?
Kje je, kje menjalnica,
Up naš'ga srcá?
Al' še misliš dati?
Al' si pozabila,
Da odstrižek *) zlati
Si nam objubila?

Srp lune se za oblakom skrije. Zbor s trepečim
glasom:

V mehi, v mehi lunica!
Ti si naša trlica,
Tvoja, tvoja dnarnica
Je obup srcá!
Huj' od šibe 'z leše
Takt se opotika!
Če te Srb nakreše?
„Punkt“ bo vsega krika!

Istinito nadvlada tesna tišina kot pred kakim
hudim vremenom. S čelom v dlani, pobešenim po-
gledom, na pol odprtimi usti ves zbor se razleže, tak
pa zamaknjen po ulici stopa, da ga memoletéči fiakar
slovanski ob desni in levi tlak pomeče. Hinc illae
lacrymae! Čeravno nesreče tudi ne najmanje nikomur
ne privoščimo, bi bilo vendar jugoslovanskemu sokolu
na blagor svobode mu, če se tudi prizor obistini. Mar
ima Jugoslovan zarad turških obligacij za vekomaj v
sužnosti hirati? Onda črna nam pamet!

*) Odstrižek — coupon.

C. k. notar Ant. dr. pl. Nordis

in

advokat Dr. Kamilo vitez Egger

sta prenesla svoje pisarni v hišo Skale-
tarjevo št. 443 nasproti nadškofijstvu.

Gorica 1. avgusta 1876.

V tiskarni družbe sv. Mohora v
Celovcu so ravnokar na svitlo prišle:

Slomšekove Pesmi.

Zbral uredil in izdal Mih. Len-
dovšek. Slomšekovih zbranih spisov
perva knjiga. Srednje 80 str. I.—XVI.
in 256. Prodaja Jurij Lercher v Ljub-
ljani terdovezan iztis po 1 gld., bro-
širan 90 kr.

Dobivajo se po isti ceni tudi:
v Celji pri Drekslerju;
v Celovcu pri Lieglu, Leonu in v ti-
skarni družbe sv. Mohora;
v Gorici pri Dase-u;
v Gradcu pri Moserju;
v Mariboru pri Leyrerju;
v Ptuju pri Blanke-u in izdajatelju;
v Trstu pri Dase-u in Šimpfu;
v Zagrebu pri Suppanu.

Kdor pa pošlje izdajatelju v Ptuj
(Pettau) po nakaznici 1 gld., oziroma
90 kr., dobi knjigo takoj franko na
dom poslano.

Opozurnjemo še posebej č. gg.
katehete in učitelje na to, da zdaj ob
koncu šolskega leta ni lahko dobiti
lepšega darila za šolsko mladež, ka-
kor so te Slomšekove pesmi.

Učiteljske službe.

Začetkom dojdúcé šolske godine 1876—
77 imadu se nadomestiti službe učiteljah treče
verste na školah u Materiji i Brezovici sa slo-
venskim učnim jezikom.

Dohodki ovih službah po pokrajinskem za-
konu od 3. novembra 1874 br. 30 jesu: letna
plača 400 f., službena naklada 30 f., stanova-
nje u naravi ili dotično odškodovanje s 50 f.

Oni, što žele težiti za omenjenimi služba-
mi, reka predlože svoje po gori rečenom zaku-
nu osvjedočene molbenice, ako su jurve u ka-
kovoju službi, tragom svoje predpostavljene ob-
lasti, ako još nisu pako ravnim putem smo, i
to najdulje do 15. septembra t. g.

C. k. kotarsko školsko vječe.

Voloska dne 5. avg. 1876.

C. kr. priv. zavarovalno društvo

„LA FENICE“

z kapitalom 5.000.000 goldinarjev

prevzema po prav nizki cenizavarovanje
škod požara in strele; zavaruje namreč: poslop-
ja v mestih in na deželi, tovarne, mline in dru-
ge tem enake obertnijske zavode; potem pre-
makljivo blago, kamor spada vse pohištvo ter
vse orodje, ki se potrebuje pri gospodarstvu,
kakor tudi zaloge poljskih pridelkov.

Prevzema tudi zavarovanje škode pri pre-
vozevanju vsakovrstnega blaga po vodi in za-
varovanja življenja.

Od delničarjev potrjeni račun pretečenega
leta kaže, da je društvo 8401 strankam pover-
nilo 1.715,340 gl. 54 kr. škode, pri vsem tem
je imelo vendar čistega dobička 60.000 gld. ter
je delničarjem pripadla 100% dividenda.

Društvo slovi zarad svoje solidnosti in hi-
trega razmotanja opravil ter izplačila škod in
ima kot zastopnika na Goriškem gg. Obizzi in
Doliak, uradnika pri tukajšni zastavljavnici (Mon-
e di Pietà) in hranilnici *).

*) Priporočata se posebno tistim, kateri dobiva-
jo posojila pri tukajšni hranilnici ter bosta vsakomur
rada vstregla z pojasnili v teh opravilih.